

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
економічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № __ від _____ 2021 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з ДВВС «Фінансова грамотність»

Львів - 2021 р.

Силабус курсу
ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ
2021-2022 навчальний рік

Назва курсу	Фінансова грамотність
Адреса викладання курсу	Львів, проспект Свободи, буд 18. Економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	
Викладач (-і)	Замасло Ольга Теодорівна, доктор економічних наук, професор
Контактна інформація викладача (-ів)	olha.zamaslo@lnu.edu.ua 032 239 40 57, 032 239 44 90
Консультації по курсу відбуваються	щоп'ятниці , 14.00-17.00 год.(кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, пр.Свободи, 18) Онлайн-консультації
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб сформувати у майбутніх бакалаврів компетентності, теоретичні знання та практичні навички щодо ефективного управління особистими фінансами і підвищення рівня фінансової грамотності та незалежності; здатність розраховувати податкові зобов'язання з основних податків, які справляються з громадян; здатність використовувати на практиці банківські послуги та визначати ризики; оволодіння основами страхування і страхового захисту громадян та їхнього майна; здатність визначати фактори зниження інвестиційних ризиків; здатність планувати сімейний бюджет і використовувати основні методи його збалансування.
Коротка анотація курсу	Кожний з нас хоче досягти успіху у житті та бути заможною людиною. Чому ж не у всіх це виходить? Для досягнення успіху часто не вистачає фінансової грамотності. Фінансово грамотні люди добре розуміють основні економічні поняття та принципи управління фінансами. Вони більш захищені від фінансових ризиків та непередбачуваних ситуацій. Предметом вивчення курсу є теоретичні та практичні засади здійснення процесу управління власними фінансами.

<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета: формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо основних інструментів управління особистими фінансами та оволодіння навичками вірно розпоряджатися власними коштами, планувати особистий бюджет і захищатися від ризиків, приймати зважені та вірні фінансові рішення щодо: можливостей розширення джерел власних доходів; планування і коригування власних видатків; формування особистих фінансових резервів і здійснення заощаджень; використання кредитних ресурсів та здійснення інвестування власних заощаджень.</p> <p>Цілі курсу: вивчення механізмів обліку та управління особистими фінансами, освоєння планування сімейного бюджету, управління особистими фінансами через інструменти фінансового ринку, визначення особливості державного регулювання інвестиційної діяльності населення.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова грамотність: навч. посіб. / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с. 2. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт.кол.; – К., 2019. – 272 с. 3. Гроші та кредит: підручник / М.І. Крупка, М.С. Мрочко, Б.М. Вишивана та ін.; [За ред. д.е.н., проф. М.І. Крупки]. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 420 с. 4. Банківська система: підручник / [М. І. Крупка, Є. М. Андрушак, Н. Г.Пайтра та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 556 с. 5. Інвестування : підручник / [М.І. Крупка, Д.В. Ванькович, Н.Б. Демчишак та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 463 с. 6. Замасло О.Т. Податкова система: навч. посібник / О.Т.Замасло, І.І.Приймак, О.В.Грін. – Львів, 2011. – 378с. 7. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 420 с. 8. Замасло О., Бойчук О. Аналіз сучасного стану податкової культури в Україні // Бізнес Інформ. 2015. № 11. С. 351–357. 9. Замасло О.Т. Фінансова грамотність: методичні вказівки до вивчення курсу. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 48 с. 10. Плиса В.Й. Страхування: Навчальний посібник. Друге видання. <i>(Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів).</i>/ В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2008. – 392 с. 11. Жовтанецький О., Чуба Н. Цікава економіка. Навч.-метод. посібник. - Львів.: Апріорі, 2010. – 408 с. 12. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монограф. / Т.О. Кізіма. – К.: Знання, 2010. – 431 с. 13. Воробйов Ю.М. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: монографія / Ю.М. Воробйов, В.В. Ворошило. – Сімферополь: ВД „АРІАЛ”, 2013. – 232 с. 14. Барський Ю.М. Ринкові засади організації домогосподарств в Україні: монограф. / Ю.М. Барський, В.Ю. Дорош. – Луцьк: РРВ ЛНТУ, 2011. – 170 с. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Кізіма Т., Шаманська О. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. Світ фінансів. 2014. Вип. 1. С. 16-26.

	<p>16. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: Факти та висновки. – 2-ге видання, доповнене та виправлене [Електронний ресурс] / Р. Бонд, О. Куценко, Н. Лозицька. – К.: 2010. – Режим доступу: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/finlit_survey_6dec2010_ua.pdf.</p> <p>17. Бодо Шефер. Шлях до фінансової свободи. Ваш перший мільйон за сім років . – Львів.: Видавн. Старого Лева, 2019. – 344 с.</p> <p>18. Ха-Юн Чанг. Економіка . Інструкція з використання. . – К.: Наш формат, 2018. – 400 с.</p> <p>19. Воскобойников В.Б. Фінансова грамотність молоді: практика зберігання та збільшення грошей родини / В.Б. Воскобойников. – Черкаси: Маклаут, 2008. – 240 с.</p> <p>20. Воскобойников В.Б. Финансовая грамотность в Украине и кризисы / В.Б. Воскобойников. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://voskoboynikov.blogspot.com/2010/03/blog-post_26.html</p> <p>21. Єфременко Т. Фінансова поведінка населення України / Тетяна Єфременко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – № 2. – С. 165–175.</p> <p>22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.</p> <p>23. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III.</p> <p>24. Закон України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 09.07.2003 № 1058-IV.</p> <p>25. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення” від 09.07.2003 № 1057-IV.</p> <p>26. Закон України „Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР.</p> <p>27. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.2006 № 3480-IV.</p> <p>28. Приходько Б. Стратегічні напрями підвищення рівня фінансової грамотності населення України / Б. Приходько // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 2. – С. 11-16.</p> <p>29. Слав’янська Н. Підвищення фінансової грамотності: комерційний проект чи державна необхідність / Слав’янська Н., Незнамова А. // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 4. – С. 31-35.</p> <p>30. Юрій С.І. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій / С.І. Юрій, Т.О. Кізіма // Фінанси України. – 2012. – № 2 (195). – С. 16–25.</p> <p>31. О.Мороз. Боротьба за правду. Як мій дядько переміг брехню. К. 2020. 160с.</p> <p>Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Тривалість курсу	90 год
Обсяг курсу	<p>10 год аудиторних 3 них 6 годин лекцій 4 годин семінарських занять 80 годин самостійної роботи</p>

Очікувані результати навчання	Після завершення курсу здобувач вищої освіти повинен: Знати: <ul style="list-style-type: none"> • нормативні документи, що визначають державну політику в галузі економічної та фінансової освіти; • основи функціонування та розвитку сучасних фінансових систем, принципи державного регулювання фінансової сфери, її значення в політичному і соціально-економічному житті; • теоретико-методологічні засади впровадження фінансової грамотності. Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • реалізовувати теоретичні фінансові знання у практичній діяльності; • планувати сімейний бюджет, грамотно управляти витратами; • заощаджувати, накопичувати капітал, інвестувати; • грамотно управляти власними ресурсами, створювати джерела пасивного доходу; • правильно вибирати джерела фінансування, кредити; • розумно користуватися банківськими послугами; • проектувати подальшу власну фінансову безпеку.
Формат курсу	Заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації Лекції Дискусії Аналіз проблемних ситуацій
Необхідне обладнання	Проектор, ноутбук, роздатковий матеріал, навчальний посібник, навчально-методичні рекомендації
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	30 балів – ІДЗ 40 балів – виконання домашніх завдань 30 балів – бали, отримані під час написання модульної контрольної роботи Академічна доброчесність: Сподіваємось, що ІДЗ та домашні завдання здобувачів вищої освіти будуть оригінальними дослідженнями та самостійними роботами. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, вважатимуться академічною недоброчесністю. Виявлення ознак академічної

	<p>недобросовісності в ІДЗ здобувача вищої освіти є підставою для його незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем курсу. Здобувачі вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали ІДЗ. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Усна та письмова форми опитування</p>

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література	Завдання, год	Термін виконання
1 акад. год.	<p>Тема 1. Теоретичні основи фінансової грамотності Складові фінансової грамотності населення, їх характеристика. Світоглядні позиції, знання і навички, їх роль у формуванні фінансово грамотної особистості. Аналіз основних компонентів фінансової грамотності населення: вміння заробляти, вміння витратити, вміння заощаджувати. Оцінка зарубіжного досвіду підвищення рівня фінансової грамотності населення та можливостей його використання в Україні.</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2, 9,15,16,19, 27-30	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, 7 год	До заліку
1 акад. год.	<p>Тема 2. Форми грошей в обігу. Зайнятість і підприємництво Роль грошей у функціонуванні сучасного суспільства та їх вплив на формування добробуту громадян. Форми грошей. Види зайнятості. Оцінка впливу інфляції на рівень життя населення.</p>	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-3, 9, 10	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, розв'язання ситуаційних завдань 7 год	До заліку
2 акад. год.	<p>Тема 3. Фінансове планування надходжень і видатків Сутність фінансового планування, його мета і завдання. Види сімейного бюджету і його структура. Процес розроблення сімейного бюджету. Поняття і класифікація доходів сім'ї. Характеристика надходжень сімейного бюджету за джерелами їх отримання. Основні види витрат домогосподарства. Напрями оптимізації надходжень та витрат в умовах посилення кризових явищ Джерела надходжень та</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,9-13	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, ситуаційних завдань, 8 год	До заліку

	чинники, що на них впливають. Види та характеристика видатків.					
1 академічний рік.	Тема 4. Податки і податкова культура Сутність і види податків. Основні елементи податків. Державна податкова служба. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Податкова культура, особливості її формування в Україні. Відповідальність за порушення податкового законодавства.	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2, 6-9,11, 22	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, розв'язання ситуаційних завдань, 8 год	До заліку
1 академічний рік.	Тема 5. Банківські послуги Поняття і види банківських депозитів. Ризики банківських вкладів. Види банківських кредитів. Кредитна угода. Умови надання споживчих кредитів. Забезпечення виконання кредитних зобов'язань. Електронні платежі та пластикові картки. Правила здійснення грошових переказів.	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-4,9, 21,23	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка презентації, початок роботи над ІДЗ 10 год	До заліку
1 академічний рік.	Тема 6. Криптовалюти Поняття криптовалюти та історія її виникнення. Як працює криптовалюта та як її використовувати. Популярні криптовалюти та їх забезпечення. Поняття токена в крипто валюті. Переваги та недоліки криптовалюти.	Лекція, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-4,9,21,23	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, робота над ІДЗ 10 год	До заліку
1 академічний рік.	Тема 7. Основи страхування Сутність, мета та принципи страхування. Учасники страхових відносин. Форми страхування. Системи страхового забезпечення, страхові премії. Умови договору страхування	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,9, 10,24-26	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка презентації, робота над ІДЗ 10 год	До заліку
1 академічний рік.	Тема 8. Інвестування коштів та ведення бізнесу Вибір альтернативних напрямів інвестування коштів. Грошові потоки. Формування прибутку. Оцінка	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,5,9,14-18,21,27	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої	До заліку

	ефективності ведення бізнесу. Управлінські аспекти ведення та розвитку бізнесу.				літератури, підготовка презентації, робота над ІДЗ 10 год	
1 акад. год.	Тема 9. Фінансове шахрайство і фінансова безпека. Фінансове шахрайство, його сутність та основні види. Способи фінансового шахрайства в Інтернеті. Поняття фінансової безпеки громадян. Критерії та індикатори особистої фінансової безпеки. Оцінка внутрішніх і зовнішніх загроз особистій фінансовій безпеці.	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,9,21,31	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка презентації, захист ІДЗ 10 год	До заліку
10: 6л + 4пр. занять					80 год	Залік